
HARDANGERVIDDA VILLREINUTVAL

ANALYSE

AV

FELLING OG KONTROLLKORT

2021

*Felling Hardangervidda
Fordeling felte dyr
Kvote
Tiltak, korttyper og felling
Kommunevis felling fordelt på dato
Radiomerkede dyr – områdebruk i jakta
Fredningssoner
Stegaros / Mår*

Utarbeidet for Hardangervidda villreinutval
av
Svein Erik Lund

FELLING HARDANGERVIDDA 2021

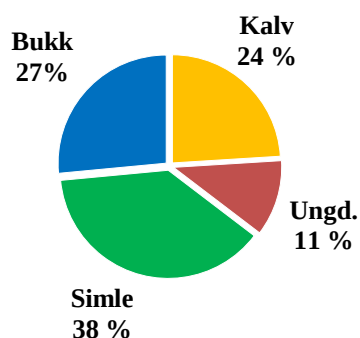
Kommune	Kvotetotalt Fritt / bukk	Kalv hunn	Kalv hann	1 ½ simle	1 ½ bukk	Simle	Bukk	TOTALT
Vinje	1518 749 / 769	84	79	30	45	225	138	601
Nore og Uvdal	1438 709 / 729	32	42	13	13	106	79	285
Ullensvang	1968 978 / 990	42	48	31	36	206	164	527
Eidfjord	1185 585 / 600	44	49	20	13	118	87	331
Tinn	1135 567 / 568	20	13	4	10	64	33	144
Ulvik	298 149 / 149	5	9	0	4	16	12	46
Hol	380 188 / 0192	4	3	4	1	18	10	40
Aurland	31 15 / 16	0	0	0	0	0	0	0
Rollag	21 10 / 11	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	7953 3940 / 4013	231	243	102	122	753	523	1974

Kvotetildelt 50% valgfritt dyr og 50% voksen bukk 2,5 år og eldre (omgjort til valgfritt dyr f.o.m. 6/9).
Grungedalstangen er ikke tatt med i tallene – 9 felte dyr.

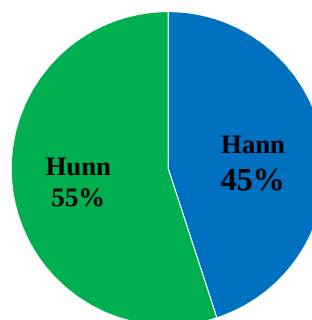
Jegerne skulle registrere alle felte dyr på hjorteviltregisteret. Registreringen har blitt bedre, men det er fortsatt en del dyr som ikke blir registrert av jegerne. Av totalt 1.983 felte dyr er 1.518 dyr registrert på hjorteviltregisteret. Av 1.505 felte dyr 1,5 år og eldre er 1.293 dyr (86%) registrert. Registrering av kalver er noe lavere og kun 225 stk. kalver er registrert av 478 stk. felte kalver (47%). Lavere registrering av felte kalver skyldes trolig at det ikke skulle leveres cwd-prøve av felte kalver, og dermed ikke var behov for registrering av strekkode for prøve.

Siden ikke alle dyr registreres på hjorteviltregisteret og det er mulighet for registrering av felling på feil vald (felling skal registreres på det valdet kortet er utdelt, ikke det vald dyret nødvendigvis er felt på), kan hjorteviltregisteret ikke benyttes til å få et riktig fellingsresultat. Fortsatt er det kun innsamling av alle kontrollkort og opptelling av disse som kan gi et sikkert og riktig fellingsresultat.

Gjennom innleverte brukte kontrollkort kan forvaltningen få en oversikt over kortflyt mellom vald og hvordan ulike korttyper benyttes av jegerne. Dette er viktig kunnskap i vurdering av hvordan ulike kvoter / korttyper påvirker uttaket av dyr. Kun 93,5% av brukte kort ble innlevert i 2021, mot normalt 97 – 99%. Dette gjør at tallgrunnlaget mht. overføring av kort mellom vald, fellingsdato, antall felte dyr på korttyper ol. i større grad blir minimumstall og ikke reelle tall.

FORDELING FELTE DYR

Fordeling av felte dyr 2021.

Kjønnfordeling felte dyr 2021.

Fordeling på kjønn og alder blant felte dyr ble likt et «normalt» år. Dette på tross av at det kunne felles voksen bukk på begge korttypene. Årsaken til dette er nok overskudd av kort og det faktum at det er en liten andel voksen bukk i bestanden, noe som gjør uttak av voksen bukk krevende. Korttypen valgfritt dyr fungerte derfor som et normalt SU-kort. I tillegg medførte ekstra kalv på hvert av kortene at det ble felt bra med kalv.

KVOTE

Etter ønske fra lokal villreinforvaltning nedsatte Mattilsynet og Miljødirektoratet en arbeidsgruppe som skulle vurdere tiltak ifm. jakta på Hardangervidda. Mandatet ble fastsatt av Mattilsynet og Miljødirektoratet og ble rettet mot tiltak for å redusere bukkeandelen og redusere bestandsstørrelsen. Myndighetene ønsket imidlertid ikke å drøfte konkrete bestandsmål som tiltakene skulle forankres mot. Mattilsynet fokuserte kun på sykdomsbekjempelse og de var klare på at «*det bør felles så mange dyr som mulig, så raskt som mulig*». De ønsket ikke å tallfeste nedre bestandsgrense. Miljødirektoratet konkretiserte heller ikke noe bestandsmål eller ønske om uttak annet enn at det måtte forsøkes å få en god jakt med høy felling. De støttet imidlertid lokal forvaltning sitt ønske om å opprettholde jakt som forvaltningsverktøy. Villreinutvalet vurderte en årlig kalvetilvekst på 1.500 kalv og en bestand før kalving på 4.500 dyr som nedre grense for bestanden. Dette om jakt skal være det viktigste forvaltningsverktøyet i årene som kommer. Det syntes å være enighet om å forsøke å redusere andel bukk 3,5 år og eldre ned mot 0 – 3% slik VKM anbefalte.

Med dette som utgangspunkt utarbeidet villreinutvalet følgende kvoteforslag som ble oversendt villreinnemnda 23.04.2021:

Kvoteanbefalingen tar utgangspunkt i vurderinger og anbefalinger i VKM-rapport 2021:01, samt mottatte signaler fra myndighetene mht. ønskede tiltak. Muligheten til å opprettholde jakt som forvaltningsverktøy for håndtering av cwd er også vektlagt.

Det anbefales følgende kvote, korttyper og jakttid:

- Det tildeles en kvote på 8.000 kort.
- Kvoten tildeles med 50% av korttypen «valgfritt dyr» og 50% av korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre».

- Det inkluderes en ekstra kalv i hver av korta. Kort utformes med to kjøttmerkelapper.
- Korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre» omgjøres til «valgfritt dyr» fra og med mandag 6. september.
- Ordinær jakttid utvides i forkant, i perioden fra og med 10. til og med 19. august.
- Ordinær jakttid utvides i etterkant, i perioden fra og med 1. til og med 7. oktober.
- Utvidelse av jakttiden gjøres for områdene sør for rv. 7.

Det er sammenheng mellom jakttid og fordeling av type kort. Endring av jakttid vil kunne medføre andre vurderinger av kortfordeling / korttype og omvendt.

Kvoten forventes å gi minst 2.000 felte dyr. Det er ønskelig med et så høyt uttak av voksen bukk som mulig. Dette for å oppnå en reduksjon av andel bukk 3,5 år og eldre ned mot 0 – 3% av bestanden etter jakt. Det er ønskelig med uttak av opptil 1.000 voksne simler for å få økt kunnskap om eventuell cwd-forekomst i simlesegmentet. Uttaket er vurdert å opprettholde en kalvetilvekst på 1.500 kalv i 2022.

Det forutsettes at jegerne leverer prøve av hjerne og lymfeknuter fra alle felte dyr eldre enn kalv, samt registrerer opplysninger om alle felte dyr på www.hjorteviltregisteret.no eller appen Sett og skutt.

28. april kom Miljødirektoratet og Miljødirektoratet med sine anbefalinger til departementene om mål, strategi og tiltak for håndtering av cwd. Mattilsynet anbefalte å redusere bestanden ned til «genetisk levedyktig bestand» (500 – 1.000 dyr?) i løpet av 2-3 år. Dvs. et bestandsnivå som ikke muliggjør jakt. Miljødirektoratet tallfestet ikke ønsket bestandsstørrelse, men ønsket å opprettholde ordinær jakt som forvaltningsverktøy, men ved en lav bestandsstørrelse. Mattilsynet anbefalte et uttak av 1.500 voksne simler for å få en betydelig og rask bestandsreduksjon. Miljødirektoratet mente et uttak av 1.000 – 1.500 voksne simler var realistisk og ønskelig for å øke kunnskapen om cwd-forekomst i bestanden.

Bestanden av voksen bukk 3,5 år og eldre ble vurdert å være ca. 700 dyr. Mattilsynet ønsket å redusere denne bukkeandelen til et minimum og ønsket et uttak av minst 700 bukk 2,5 år og eldre. Miljødirektoratet mente med likhet med Mattilsynet at andel bukk 3,5 år og eldre bør være så lav som mulig de kommende årene, og at det var viktig at denne ble redusert ned mot 0 - 3% i løpet av jakta 2021. Regjeringen fastsatte deretter (7. juni) følgende mål for jakta i 2021: «Andelen bukker 3,5 år og eldre må reduseres ned mot et minimum i 2021, dvs. tilnærmet lik null. Mål for felling av simler er 1000 – 1500 dyr.»

En sentral utfordring med denne «prosessen» har vært at en drøfter tiltak uten å ha felles mål for bestanden. Når aktørene tar utgangspunkt i egne bestandsmål, så vil også tiltakene og ønsket avskyting bli forskjellig. Myndighetene fastsetter også mål for felte dyr i jakta uten en vurdering av hva som kan forventes å være realistisk. Villreinutvalet vurderte et uttak av 500 stk. bukk 2,5 år og eldre som realistisk og at det var lite sannsynlig med et uttak av mer enn 1.100 voksne simler. Myndighetene fastsatte et ønsket uttak som var høyere enn dette. Dette betyr enten at de ikke var enige i villreinutvalet sin vurdering av hva som var realistisk å felle, eller at de bevist ønsket å sette mål for avskyting så høy at det ikke skulle være mulig å nå.

TILTAK, KORTTYPER og FELLING

For å evaluere effekten av ulike virkemiddel som utvidet jakttid, korttyper, overføring av kort mellom vald ol. er det nødvendig å få inn alle brukte kontrollkort. Dette da registrering av felte dyr på hjorteviltregisteret ikke er fullstendig og det ikke er mulig å hente ut nødvendig informasjon fra dette registeret. Det er også en del feilregistreringer i registeret. Pr. 30. november var kun 93,5% av brukte kontrollkort mottatt, mot normalt 97 – 99%. Dette gjør at oppgitte tall i denne rapporten ikke er absolutte tall, men minimumstall.

Korttyper

Gjennomgang av innleverte kontrollkort belyser hvordan felling av dyr fordeler seg på de to korttypene «valgfritt dyr» og «voksen bukk». Korttypen «voksen bukk» ble omgjort til «valgfritt dyr» fra og med 6. september. Nedenfor er det satt opp antall og type dyr som ble felt på de to korttypene frem til og med 5. september og fra og med 6. september (basert på 1.336 innleverte kort).

Felte dyr på korttypen «voksen bukk». Korttypen ble omgjort til «fritt dyr» f.o.m. 6/9.

Type dyr felt	10/8 – 5/9	6/9 – 7/10	Sum
Voksen bukk	157	198	355
Voksen simle	2	123	125
Ungdyr	4	41	45
Kalv*	0	10	10
Sum	163	372	535

Felte dyr på korttypen «valgfritt dyr».

Type dyr felt	10/8 – 5/9	6/9 – 7/10	Sum
Voksen bukk	20	82	102
Voksen simle	114	445	559
Ungdyr	47	82	129
Kalv*	2	9	11
Sum	183	618	801

* Kun felte kalver der kortets hoveddel er benyttet (ikke ekstra kalv).

Av 801 stk. dyr felt på korttypen «valgfritt dyr» var det 699 stk. kalv, ungdyr og simle, dvs. 87%. Dette betyr at korttypen «valgfritt dyr» i hovedsak fungerte som et simle-ungdyrkort. Av 535 stk. dyr felt på korttypen «voksen bukk» var det 355 stk. voksne bukker, noe som utgjør 66% av felte dyr på korttypen. Også etter 6/9 hvor korttypen «voksen bukk» ble omgjort til «valgfritt dyr» utgjorde voksen bukk 53% av felte dyr på korttypen.

I en situasjon der en ikke kan felle «for mye bukk», dvs. når målet er ned mot null voksne bukker etter jakt, vil en kvote med disse to korttypene fungere godt. I tillegg til kvotestørrelse vil fordeling av disse to korttypene og dato for eventuell omgjøring av korttypen «voksen bukk» til «valgfritt dyr», kunne brukes for å regulere uttaket av voksen simle dersom dette er nødvendig. Å inkludere en ekstra kalv på hvert av kortene fungerer meget godt for oppnå et høyt uttak av kalv, uten at dette går ut over felling av voksne dyr.

Utvidet jakttid

Et hovedmål for årets jakt var uttak av voksen bukk og utvidelse av jakttiden i forkant av ordinær jakttid ble vurdert å være et viktig virkemiddel for å tilrettelegge for dette. Jakttiden ble derfor utvidet i perioden 10 – 19. august. Ut fra innleverte kontrollkort (pr. 9. desember) ble det felt 414 voksne dyr i denne perioden. Dato for felling av «ekstra-kalv» skjæres ikke ut på kontrollkortet, men på hjorteviltregisteret er det registrert 50 kalver felt i denne perioden. Av 474 felte kalver er imidlertid kun 225 stk. registrert på hjorteviltregisteret, så antall felte kalver

i tidlig jaktperiode kan være høyere. Det kan dermed konkluderes med at minst 464 dyr ble felt i utvidet jaktperiode fra 10. til 19. august.

Det er svært få jegere på Hardangervidda som feller voksen bukk etter 20. august og jakt etter denne datoen innrettes mot kalv, ungdyr og simler. For å øke muligheten for et høyt jaktuttak og økt uttak av simler, ble jakttiden utvidet i perioden 1 – 7. oktober. Erfaring fra tidligere utvidelse av jakta i oktober har vist at resultatet vil variere veldig mye ut fra værforhold og hvor dyra oppholder seg i denne perioden. Dårlig vær og en situasjon der dyra oppholder seg i områder hvor det har vært «god» jakt tidligere på høsten, medfører få felte dyr. Dette ble situasjonen i høst og kun 87 dyr er dokumentert felt i oktober.

Utvidelse av jakttiden synes å fungere godt med tanke på økt felling, spesielt den tidlige jaktstarten. Utvidelse av jakttiden i oktober er mer usikker og vil trolig i de fleste tilfeller gi færre felte dyr enn utvidelse av jakttiden i forkant av ordinær jakttid.

Dyreposisjoner

Høsten 2020 ble det i siste del av jakta sendt ut informasjon om hvor gps-merkede dyr befant seg. Dette ble godt mottatt av jegerne og syntes å fungere godt. Som et ekstra tiltak for å øke uttaket av dyr høsten 2021 ble posisjonene for gps-merkede villrein på Hardangervidda gjort tilgjengelig med ett døgns forsinkelse via nettsiden www.dyreposisjoner.no. Ordningen er godt mottatt av jegerne og synes å ha fungert godt. På de fleste private områder er det en styring av antall jegere til enhver tid, så uansett tilgang til dyreposisjoner vil ikke dette øke antall jegere.

På statsallmenning og noen større private områder der det er mange jeger som har tilgang til det samme området, kan det tenkes at opplysninger om dyr kan gi en ansamling av jegere. Dette spesielt om områdene er lett tilgjengelig. Slike hendelser inntraff bl.a. i Nore og Uvdal og Eidfjord, men samtidig er dette områder hvor informasjon om dyr raskt spres blant jegerne. Så det må forventes at mange jeger uansett ville samlet seg i disse områdene uavhengig av tilgang til dyreposisjoner. Konklusjonen er derfor at ordningen synes å ha fungert etter intensjonen. Noen tallfesting av eventuelt antall dyr som er felt som følge av ordningen er ikke mulig.

Overføring av kort mellom vald

Overføring av kontrollkort mellom vald er mulig med tillatelse fra rettighetshaverne og det ble i 2021 gitt dispensasjon fra forskriften slik at dette kunne gjøres muntlig. Rettighetshaverne kunne selvsagt kreve skriftlig tillatelse dersom de ønsket dette. Dette er en ordning som også tidligere har vært benyttet på Hardangervidda og skriftlig samtykke ved overføring kan i dag lett gjøres ved f.eks. sms eller e-post. Det er derfor normalt ingen formelle problem med å kunne overføre kort mellom vald i løpet av jakta.

Ut fra innleverte kontrollkort og utfylling av fellingssted kan en slå fast at minst 251 dyr er felt på annet vald enn der kontrollkortet er utstedt. I antall er dette ganske likt med tidligere år.

Nore og Uvdal: Minst 28 av 285 felte dyr er felt etter overføring til annet vald. Av disse er 4 stk. felt i Hol og 8 stk. felt i Vinje.

Tinn: Minst 23 av 144 felte dyr er felt etter overføring til vald i Vinje. Tinn kommune er ett vald (HA-Tinn) som igjen er oppdelt i mange utmarkslag / jaktfelt. Med manglende / varierende merking av korta er det ikke mulig å få en god oversikt over kortflyten mellom jaktfeltene i Tinn.

Vinje: Minst 37 av 601 dyr er felt etter overføring til annet vald. Av disse er 1 dyr registrert felt etter overføring til Eidfjord.

Ullensvang: Minst 49 av 527 dyr er felt etter overføring til annet vald. Av disse er 21 dyr felt i Vinje.

Eidfjord: Minst 51 av 331 dyr er felt etter overføring til annet vald. Av disse er 27 dyr felt i Vinje og 2 stk. felt i Tinn.

Ulvik: 46 av 46 dyr er felt etter overføring til vald i annen kommune. Av disse er det felt 38 dyr i Nore og Uvdal, 5 dyr i Vinje og 3 dyr i Ullensvang.

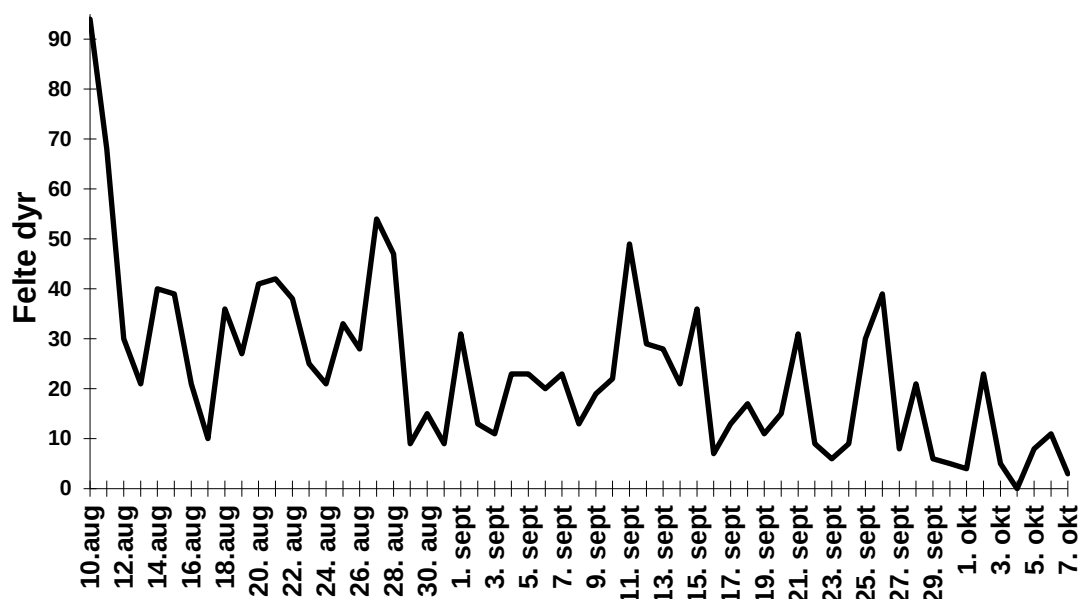
Hol: 17 av 40 dyr er felte i andre kommuner. 9 dyr er felt i Vinje, 5 dyr er felt i Tinn og 1 dyr er felt i Eidfjord.

Transport

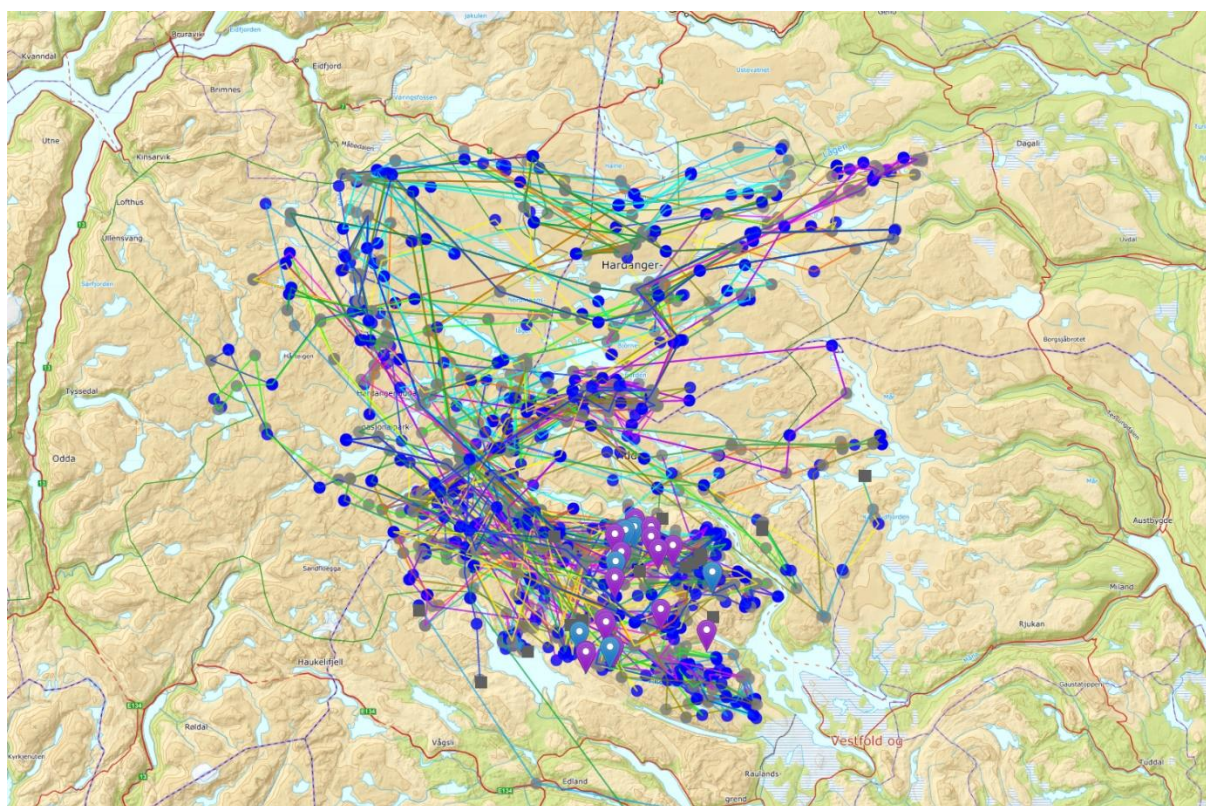
I forbindelse med Regjeringens informasjon om ønsket jaktuttak ble det presisert at myndighetene ville tilrettelegge for effektive transportmuligheter i jakta. Fylkesvise tilsynsutval som kan gi tillatelse til motorisert transport i nasjonalparken, og dermed sentrale deler av villreinområdet, ble aldri kontaktet av myndighetene mht. praksis for tildeling av løyver til motorferdsel. Praksis mht. jegerens mulighet til bruk av lufttransport og bil/traktor langs godkjente sleper var derfor i hovedsak som tidligere. Villreinutvalet oppfordret imidlertid de fylkesvise tilsynsutvalgene til å vurdere sin praksis ifm. motorferdsel i jakta. I Telemark ble det gitt noen flere turer til lufttransport og det ble godkjent noen flere landingsplasser. I Buskerud ble jegerne tildelt tre turer langs godkjente sleper, mot normalt en tur.

Myndigheten etablerte en ordning der jegerne kunne søke om refusjon av 80% av kostanden, maksimalt kr. 5.000,-, ved bruk av helikopter / sjøfly. Dette ved utfrakt av felt villrein og under forutsetning av at felte dyr ble registrert på hjorteviltregisteret, kjeve og cwd-prøve ble levert mm. Dette ble godt mottatt av jegerne, men ordningen kom på plass rett før jaktstart og informasjonen ut til jegerne kunne nok ha vært bedre. Ordningen ble administrert av Norsk Villreinsenter Sør. Evaluering av motorferdsel og tilskuddsordning må gjøres av de fylkesvise tilsynsutval og villreinsenteret.

Kjøtmerkelapp kalv 2021		Kort nr.: 373851	
Namn på jeger: _____		Riv/skjær her	
Dato skjøst for felte dyr, også kalv.		Simle kalv Bukke kalv	
Kontrollkort villrein 2021 Jeger skal registrere felte dyr i appen Sett og skutt eller i Hjorteviltregisteret, og levere CWD-prøve fra villrein eldre enn kalv.			
Villreinområde: 2207 - HARDANGERVIDDA		Kort nr.: 373851	
Namn og nr. på valdet: _____		Annan informasjon: _____	
Namn på jeger/jaklag: _____		Vekt kalv: _____	
Vald-/jaktfeltansvarleg: _____		Vekt dyr: _____	
Kortet gjelder for: _____		Simle kalv Bukke kalv 1 1/2 årig simle Vaksen simle 1 1/2 årig bukk Vaksen bukk	
Valfritt dyr og ein kalv På dette kontrollkortet kan det fellast to dyr, eit valfritt og ein kalv.			
Kalv felt på vald nr. _____		Riv/skjær her	
Dyr felt på vald nr. _____		Simle kalv Bukke kalv 1 1/2 årig simle Vaksen simle 1 1/2 årig bukk Vaksen bukk	
Namn på jeger: _____		Kort nr.: 373851	
Kjøtmerkelapp 2021		Simle kalv Bukke kalv 1 1/2 årig simle Vaksen simle 1 1/2 årig bukk Vaksen bukk	

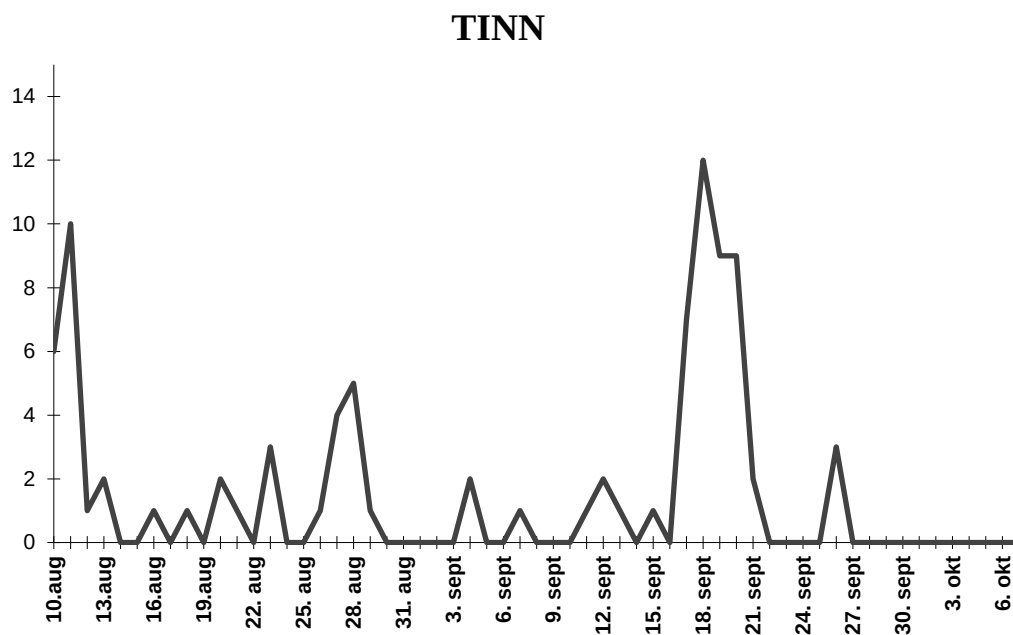
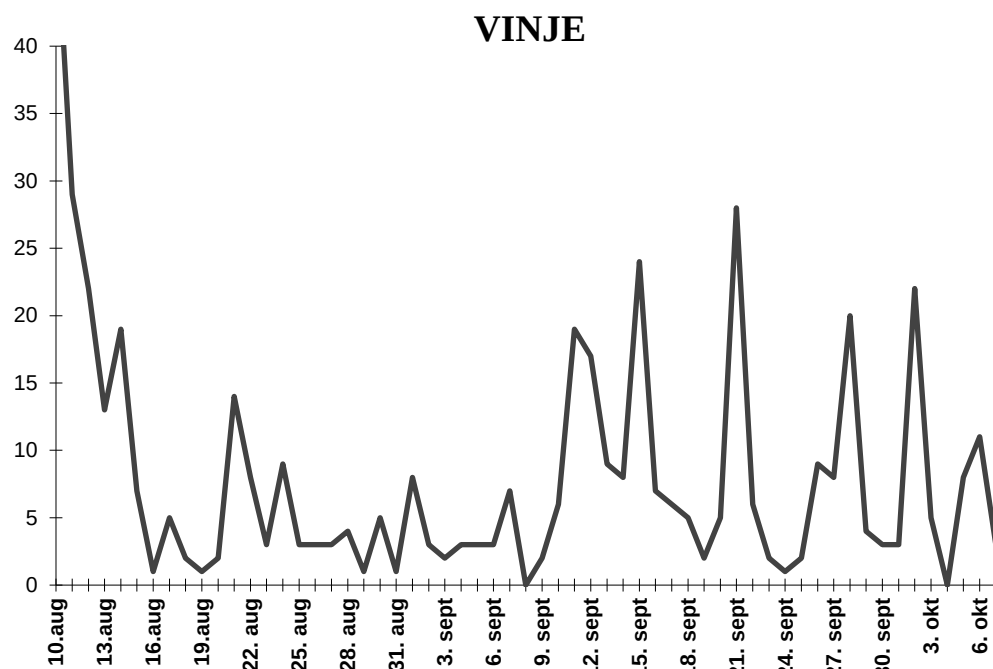
KOMMUNEVIS FELLING FORDELT PÅ DATO

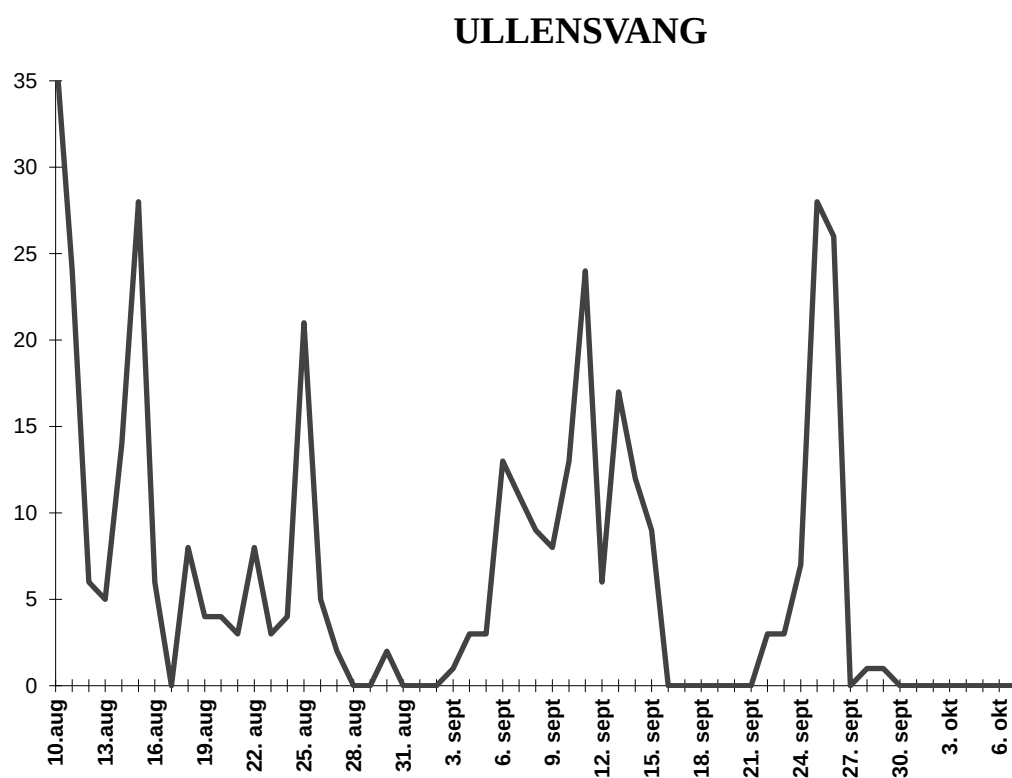
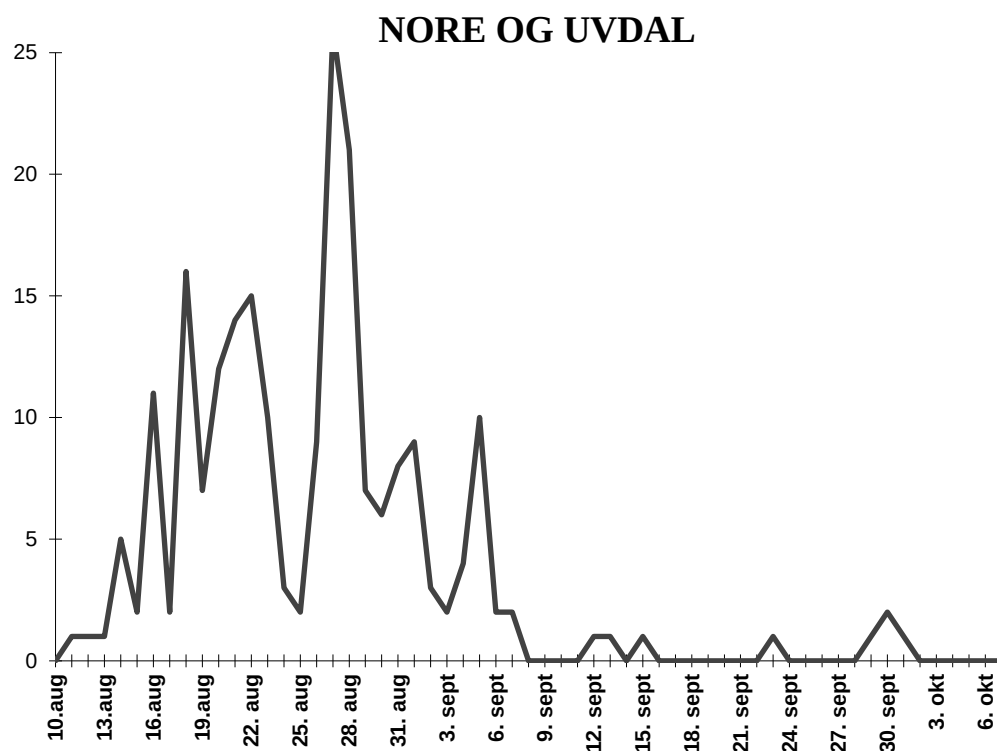
Felling fordelt på den enkelte dag, samlet for hele villreinområdet.

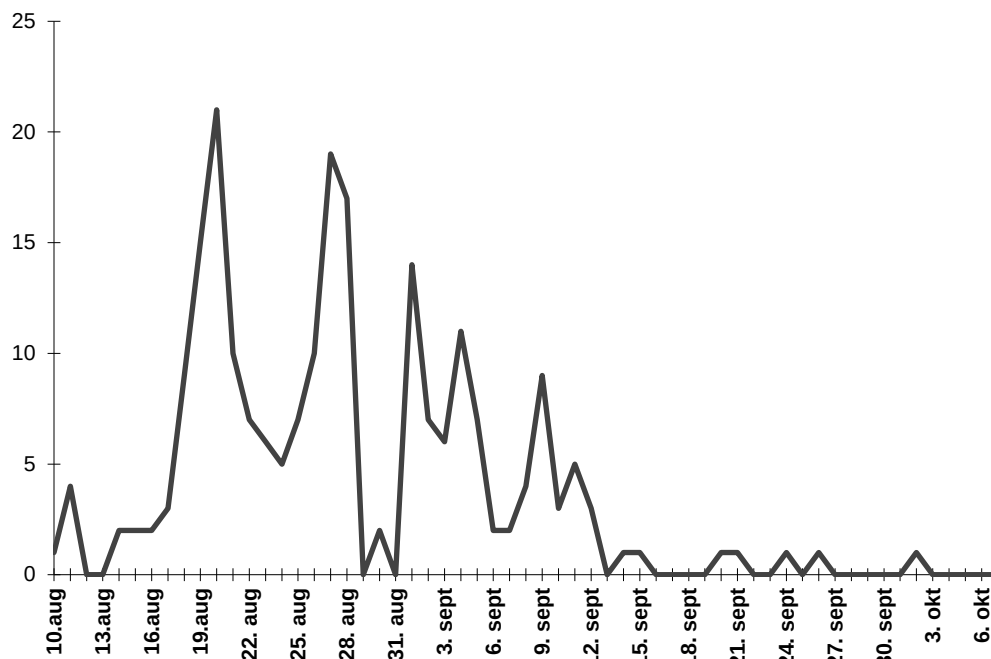
GPS-merkede dyr sin arealbruk fra 10. august til og med 7. oktober 2021.

Figurene viser antall dyr som er felt i den enkelte kommune fordelt på dato. Dyr felt i en annen kommune enn der kortet er tildelt, er ført på den kommunen dyret faktisk er felt. I offentlig fellingsstatistikk registreres felte dyr på det vald kortet er utstedt, ikke på det vald dyret er felt.

EIDFJORD

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7
august september

Namn på jeger: 370160 Kort nr.: 370160

Riv/skjær her

Dato skjerast for felte dyr, også kalv.

Kontrollkort villrein 2021

Jeger skal registrere felte dyr i appen Sett og skutt eller i Hjorteviltregisteret, og levere CWD-prøve frå villrein eldre enn kalv.

Villreinområde: 2207 - HARDANGERVIDDRA Kort nr.: 370160

Namn og nr. på valdet:

Namn på jeger/jaklag:

Vald-/jaktfeltansvarleg:

Kortet gjeld for:

Voksen bukk 2,5 år og eldre og ein kalv

Annar informasjon:

På dette kontrollkortet kan det fellast to dyr, ein voksen bukk og ein kalv. Voksen bukk gjerast om til «Valfritt dyr» frå og med 6. september.

Kalv felt på vald nr. Vekt kalv:

Dyr felt på vald nr. Vekt dyr:

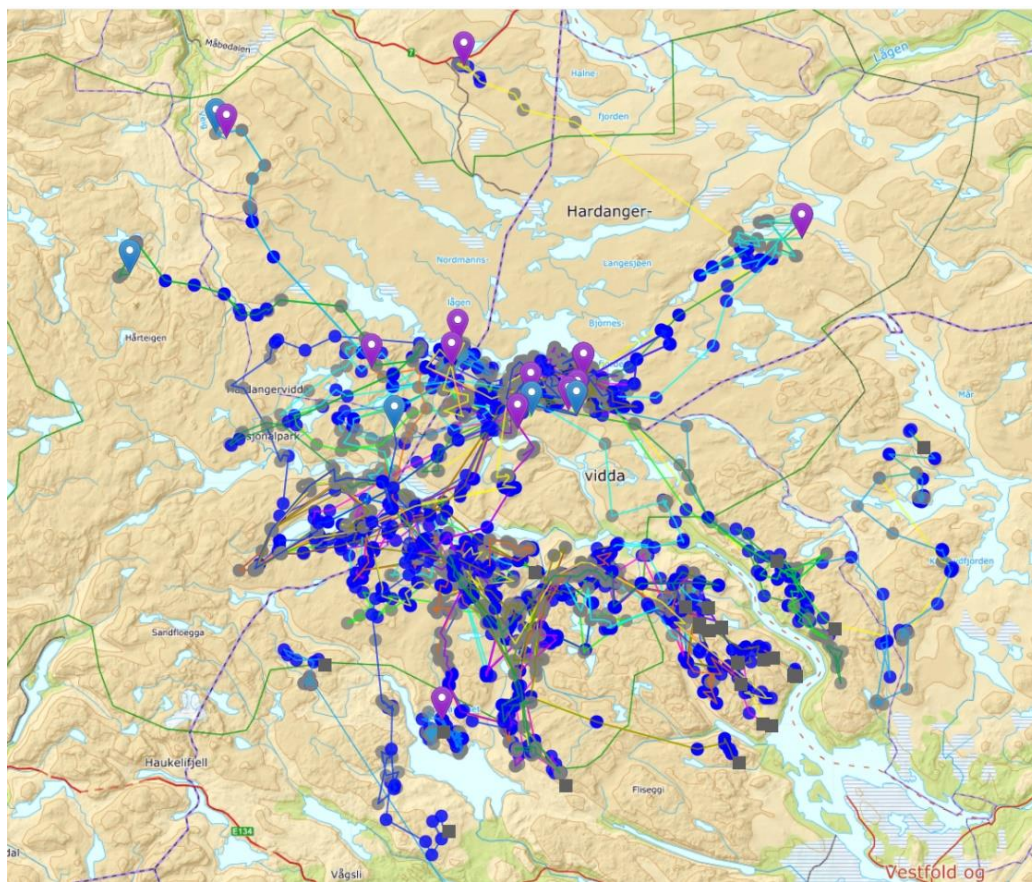
Riv/skjær her

Kjøttmerkelapp 2021

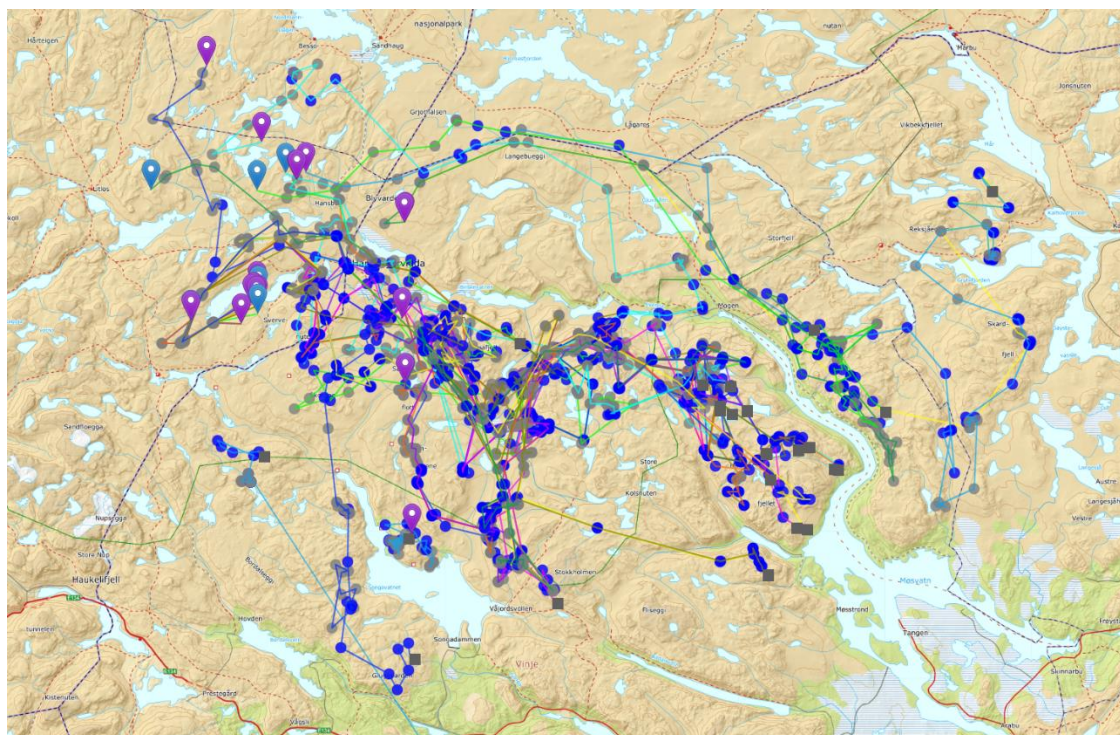
Namn på jeger: 370160 Kort nr.: 370160

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7
september oktober

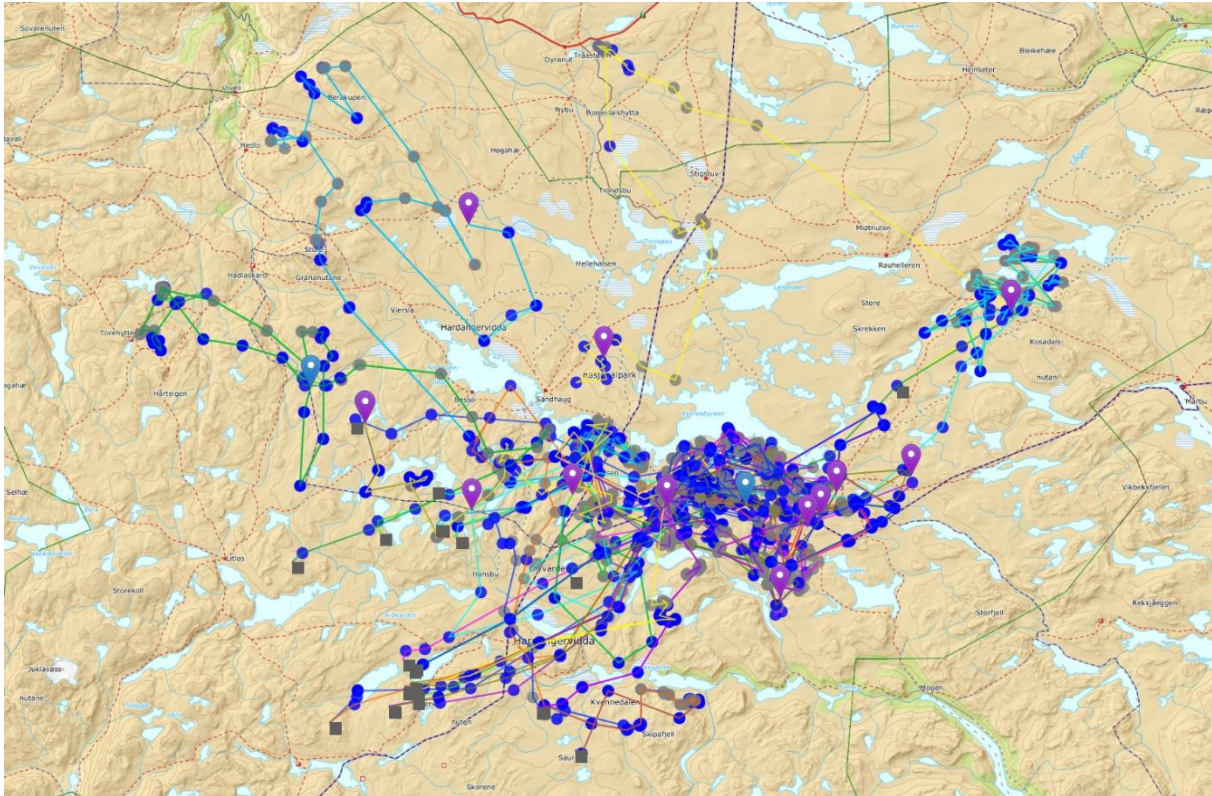
Kortet var beskåret feil av trykkeriet slik at type dyr på kjøttmerkelappen manglet.

RADIOMERKEDE DYR – OMRÅDEBRUK I JAKTA

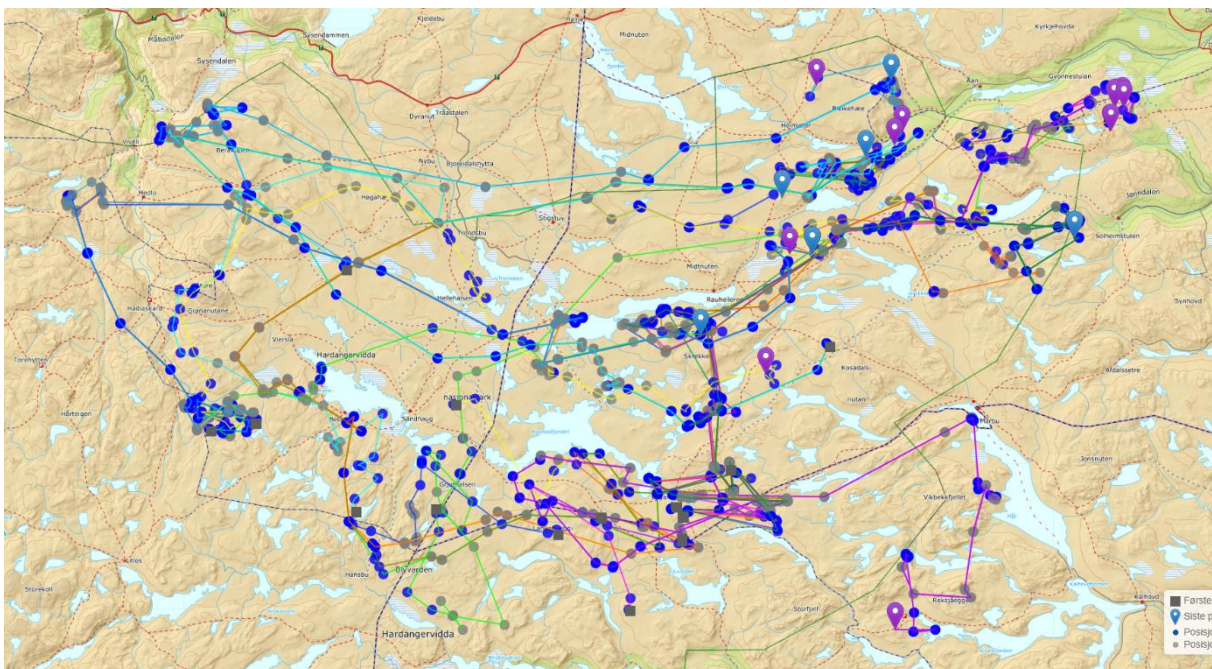
GPS-posisjoner i utvidet jakttid 10. – 19. august.

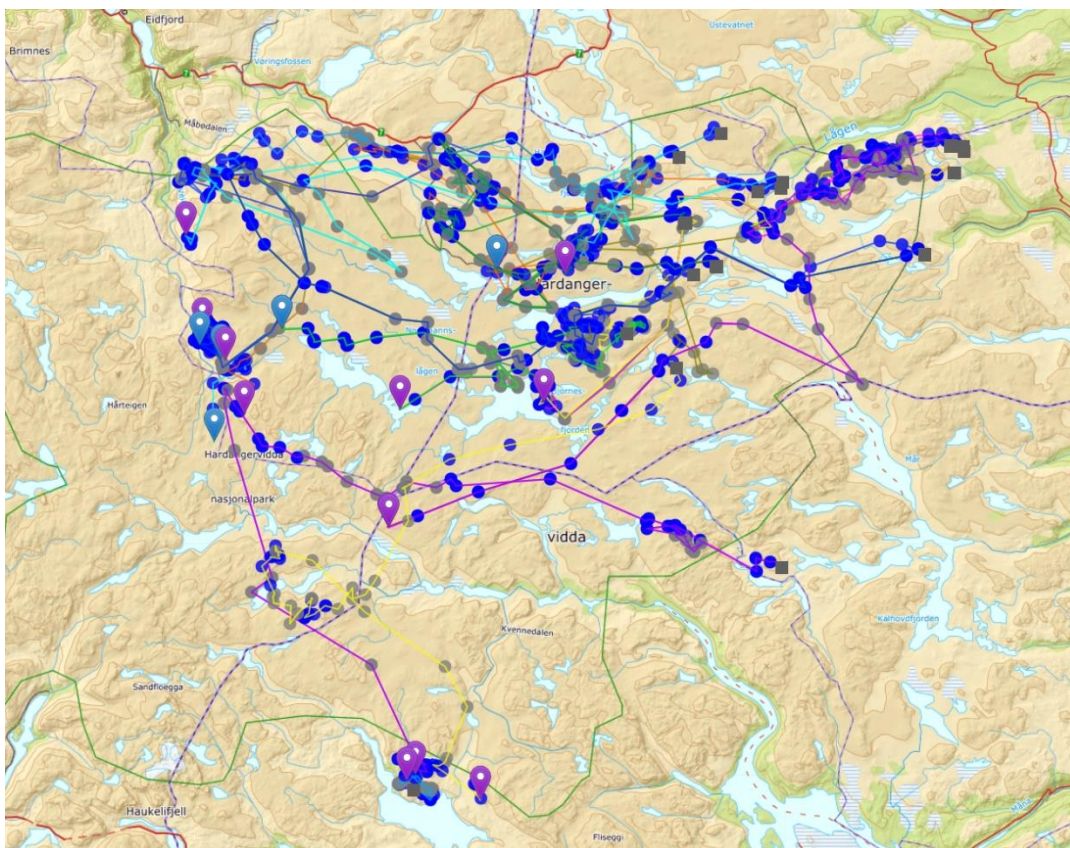
GPS-posisjoner 10. – 15. august 2021. Hovedtyngden av dyr sto i Vinje sør for Kvenna, men dro relativt tidlig nordvest inn i Hordaland.

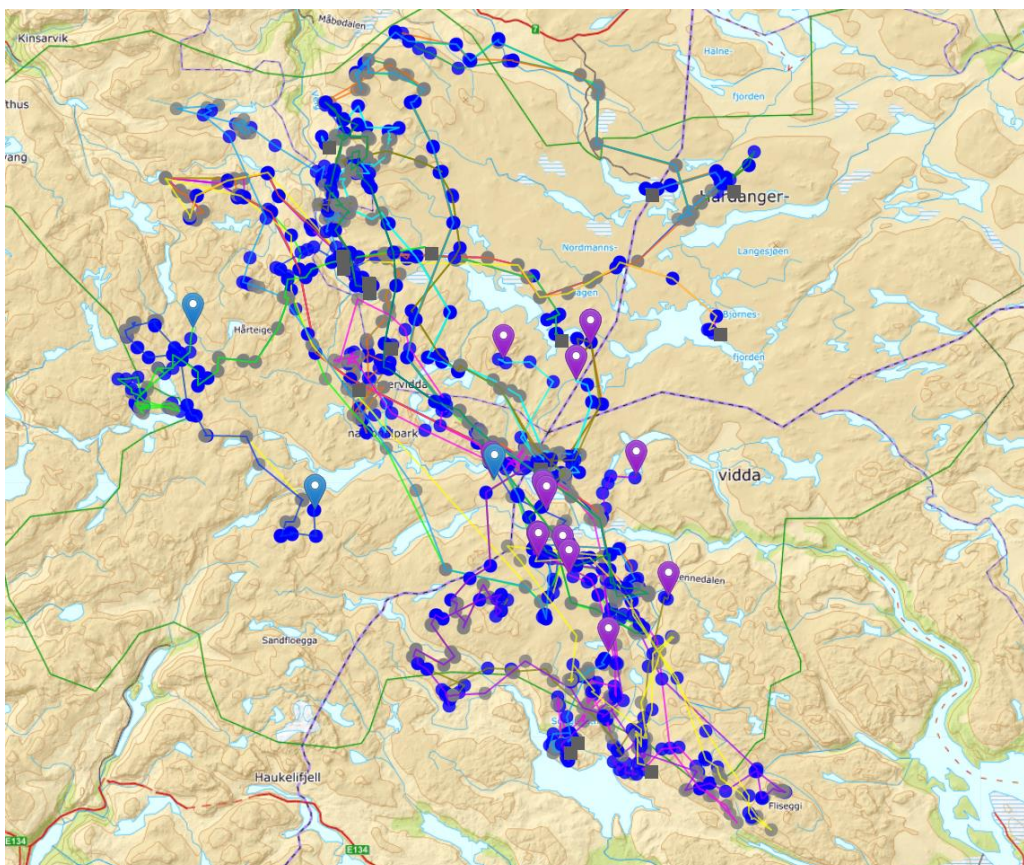
GPS-posisjoner 16. – 22. august 2021. En del dyr dro nordvest inn i Ullensvang og Eidfjord før retur. Mye dyr samlet seg i Buskerud sør for Bjørnesfjorden og begynte å trekke østover.

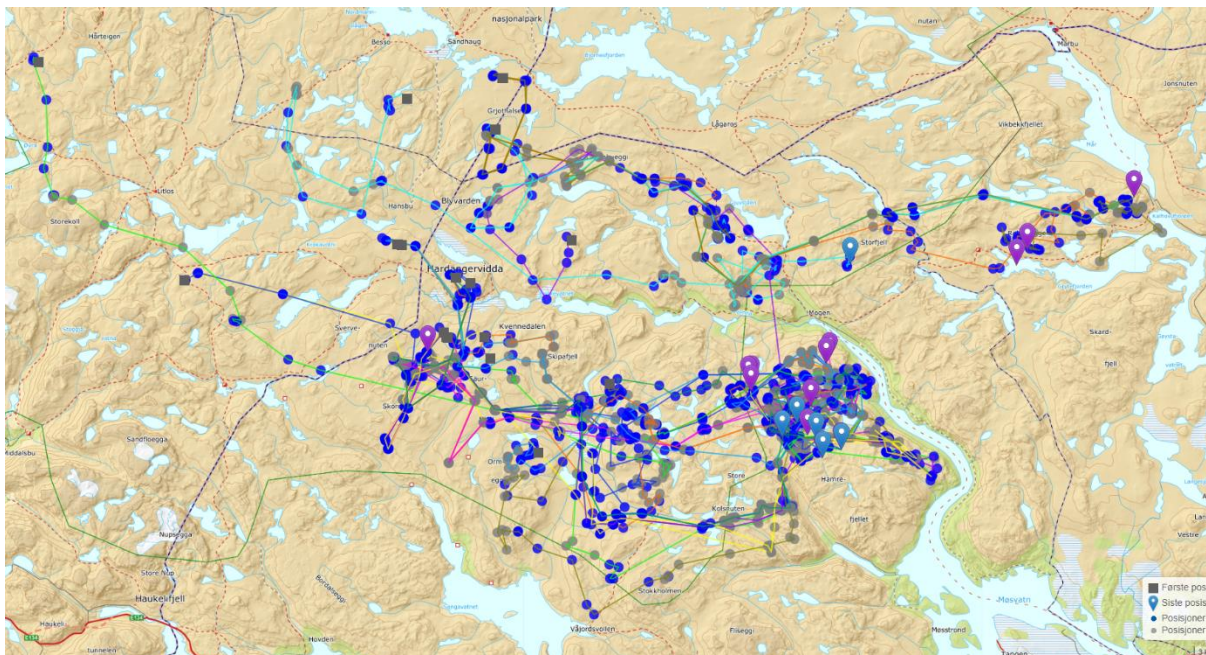
GPS-posisjoner 23. – 29. august 2021. Dyra dro inn på nordvidda og østover inn i Hol og Nore og Uvdal. Dette er områder det i hovedsak ikke har vært dyr under jakta på 20 år. Som følge av dette var det heller ikke jegere på plass i disse områdene.

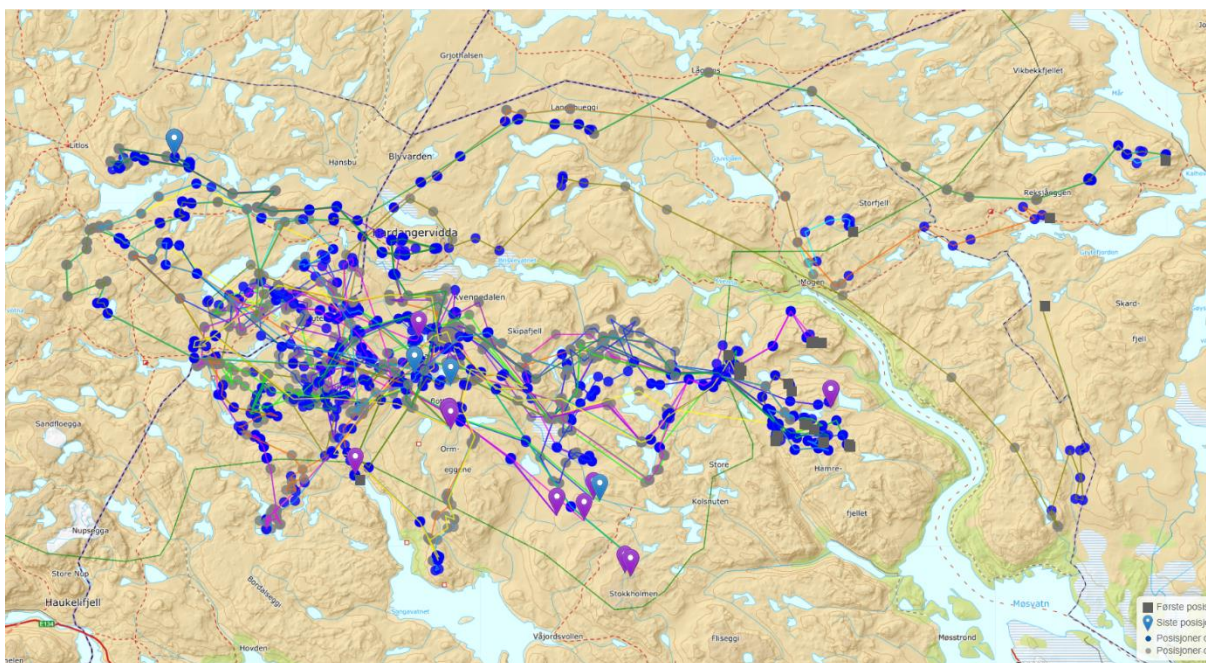
GPS-posisjoner 30. august – 5. september 2021. Dyra var fortsatt på nordvidda og trakk vestover og på nytt inn i Eidfjord. Så mye dyr så langt nord mot rv. 7, har det i jakta ikke vært «i manns minne».

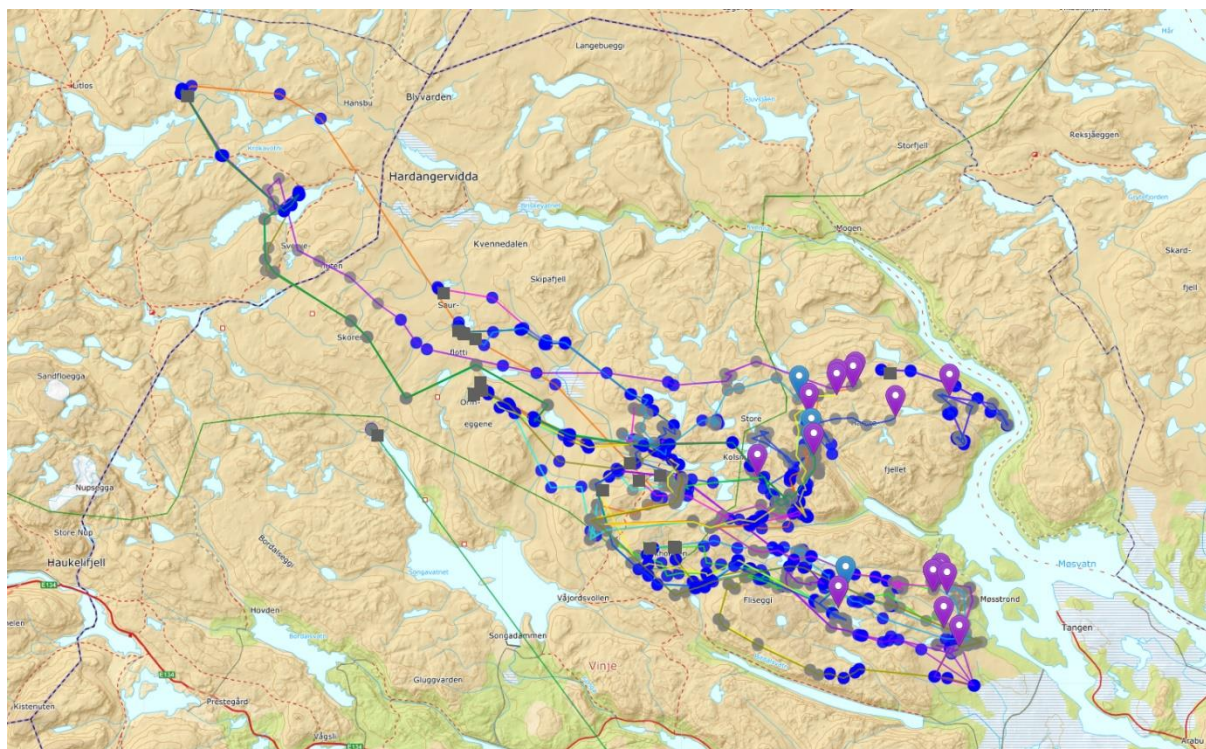
GPS-posisjoner 6. – 12. september 2021. Dyra dro sørover inn i Vinje.

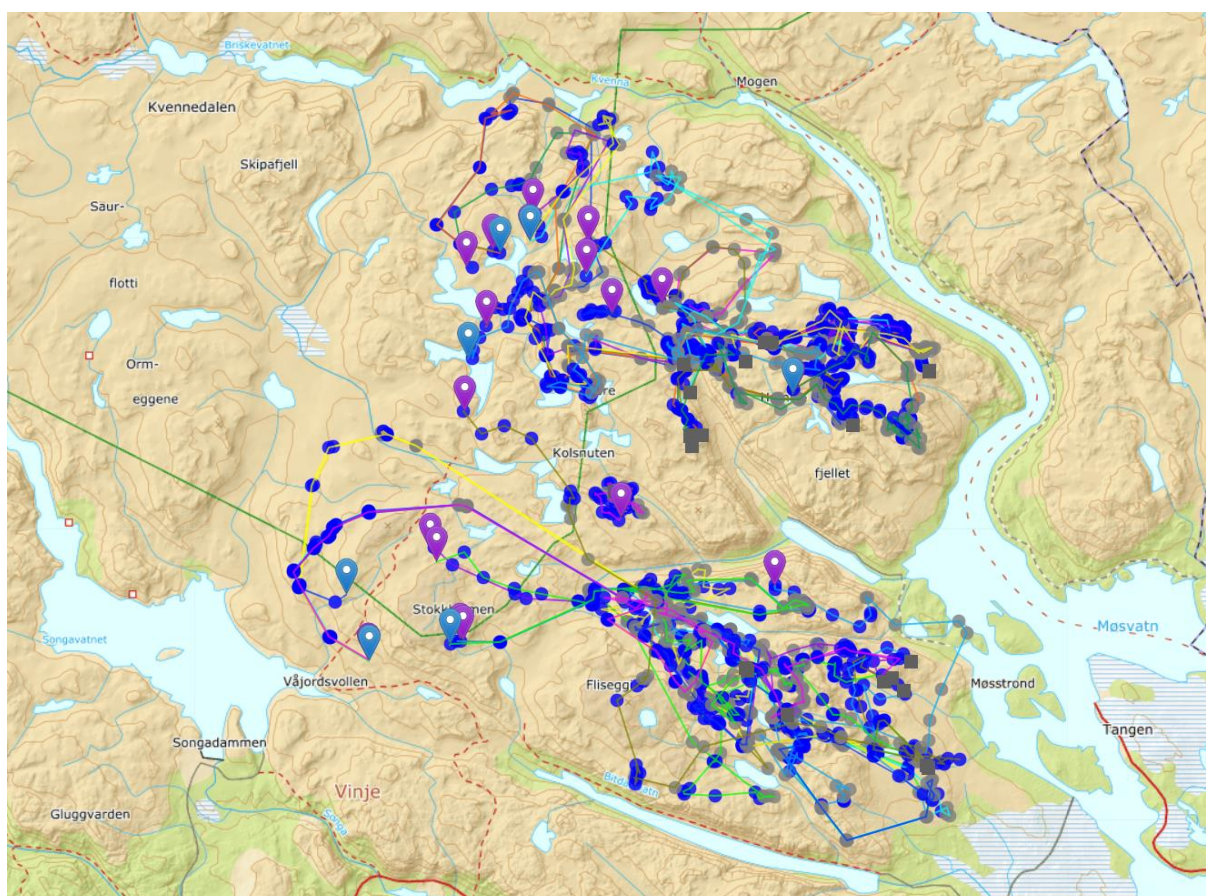
GPS-posisjoner 13. – 19. september 2021. Hovedtyngden av dyr øst i Vinje sør for Kvenna, men noe dyr reiste inn i Tinn mot Stegaros. Det er ikke mulig for dyra å krysse Stegaros videre østover.

GPS-posisjoner 20. – 26. september 2021. Dyra dro vestover før de igjen snudde sørøstover og samlet seg i Vinje sør for Kvenna.

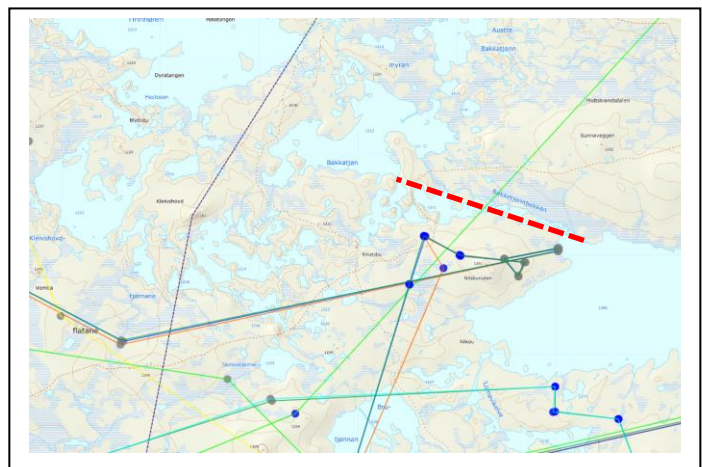
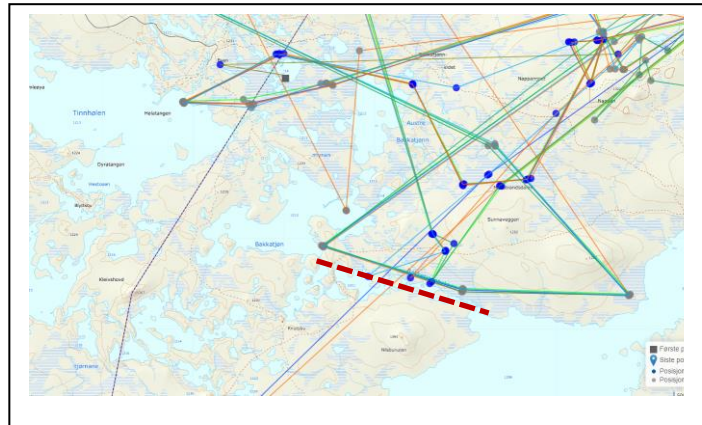
GPS-posisjoner 27. – 30. september 2021.

GPS- posisjoner 1. – 7. oktober 2021. Periode med utvidet jakttid i etterkant av ordinær jakttid.

Sperregjerde sau Langesjøen – Bakketjønn (sørøst for Tinnhølen).

I løpet av jakta ble det observert at flokkene hadde vanskelig for å trekke mellom Langesjøen og Bakketjønn. Det viste seg at det der var oppført flere strømgjerder mellom vanna for å hindre sau i å trekke vestover. Etter mottatt informasjon er det ting som tyder på at dette gjerdet ikke var lovlig oppsatt, men skulle vært fjernet høsten 2019. Tidlig i jakta var det strømtråd mellom stolpene, men denne ble etter hvert fjernet. Stolpene synes imidlertid også å utgjøre et vesentlig hinder for flokkene. Dette er nok et eksempel på forhold som hindrer villreinen sin arealbruk.

Villrein nær rv. 7 jaget av Statens naturoppsyn

I forbindelse med påvisning av skrantesyke hos villrein på Hardangervidda er det ikke ønskelig med utveksling av villrein mellom Hardangervidda og omkringliggende villreinområder. Myndighetene har av den grunn besluttet at villrein som forsøker å krysse rv. 7 aktivt skal jages vekk fra veien. I jakta oppsto det situasjoner der dyr var helt opp til veien. Statens naturoppsyn iverksatte derfor tiltak for å hindre villreinen i å krysse rv. 7 nordover. Det ble bl.a. satt opp sperrebånd langs veien og flokker ble forsøkt jaget sørover ved hjelp av bl.a. helikopter. Det lyktes imidlertid ikke å drive flokkene vestover over Tinnhøelveien. Å drive flokkene sør for Tinnhølen lyktes heller ikke, da oppsatt sperregjerde for sau hindret dyra. Aktiviteten påvirket imidlertid dyrenes arealbruk i disse områdene. Områder hvor det er «år og dag» siden forrige gang det var dyr i jakta. Dette skapte av naturlige årsaker ikke bare positive reksjoner.

FREDNINGSSONER

Fredningssoner uten jakt ble opprettet i Hordaland og Buskerud i 2013 i et forsøk på å få reinen til å bruke et større areal i jakta. Etter en større gjennomgang av fredningssonene etter jakta 2017 ble fredningssonene i Ullensvang og Eidfjord justert og det er forsøkt ulike avgrensninger av disse. Fredningssonene i 2021 var uendret i forhold til 2020.

Den desidert største fredningssonen er etablert i Ullensvang og Eidfjord, fra fylkesgrensa og vestover. Dette er den fredningssona som i størst grad har blitt «prøvd ut» da reinen hvert år har trukket vestover mot fredningssona. I motsetning til årene før fredningssona ble opprettet har reinen reist vestover i fredningssona, uten stopp ved fylkesgrensa. Det synes å være stor enighet om at fredningssona virker etter hensikten mht. å få reinen til å trekke vestover inn i Hordaland. Fredningssonene i Ullensvang og Eidfjord ble opphevet 21/9, samtidig som det ble innført samjakt mellom statsallmenningene (med unntak av Rauland st.alm.)

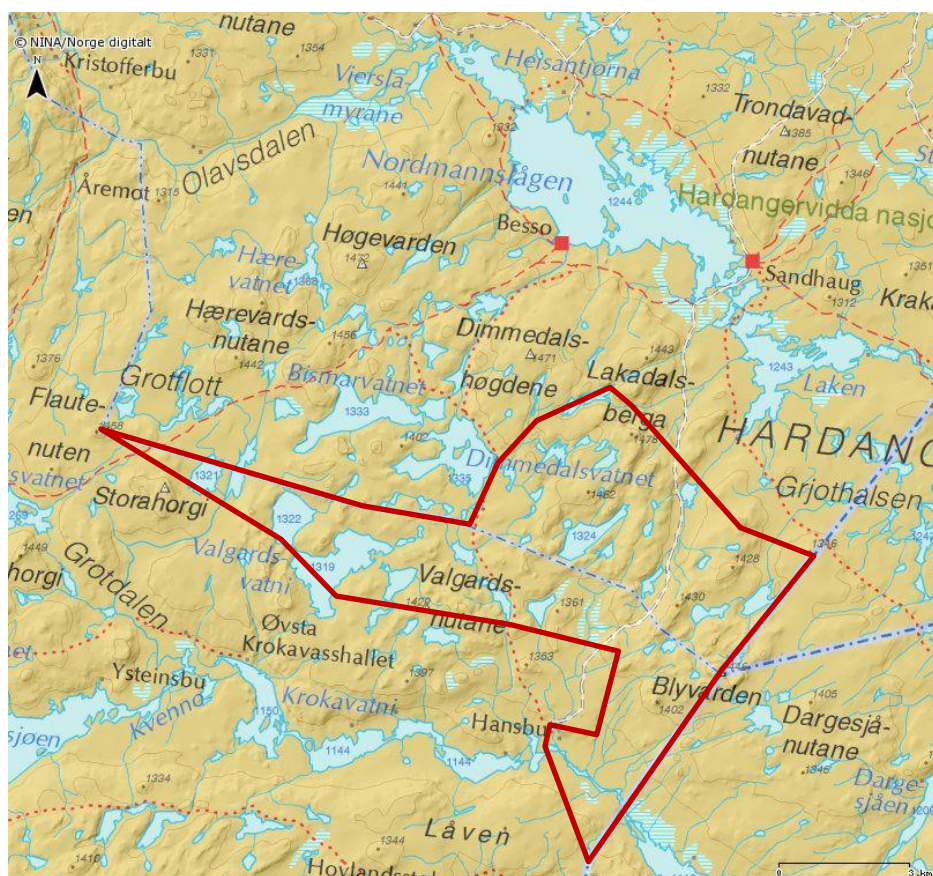
Fredningssonen sør for Øvre- og Nedre Bjørnavatnet har ikke hatt en entydig positiv effekt på trekket vestover og har båndlagt relativt store jaktområder. I 2018 fikk fredningssona en ny utforming. Dette for å se om det var mulig å åpne større jaktområder samtidig som en kunne opprettholde forsøket med en fri korridor for reinen vestover. I 2020 ble fredningssona innskrenket ved at det ikke lenger var fredningssone på Røldal statsallmenning.

Høsten 2021 har reinen i stor grad benyttet fredningssonene i Ullensvang og Eidfjord, men har også brukt områdene utenfor fredningssonene. Trekk og områdebruken i 2021 har vært «unormal» mht. bruk av nordre deler av vidda og det er ikke mulig å si at dette skyldes fredningssonene. Det kan imidlertid konkluderes med at reinen ikke har blitt stanset langs fylkesgrensene og erfaringen fra 2013 tilsier at disse to fredningssonene har en positiv effekt.

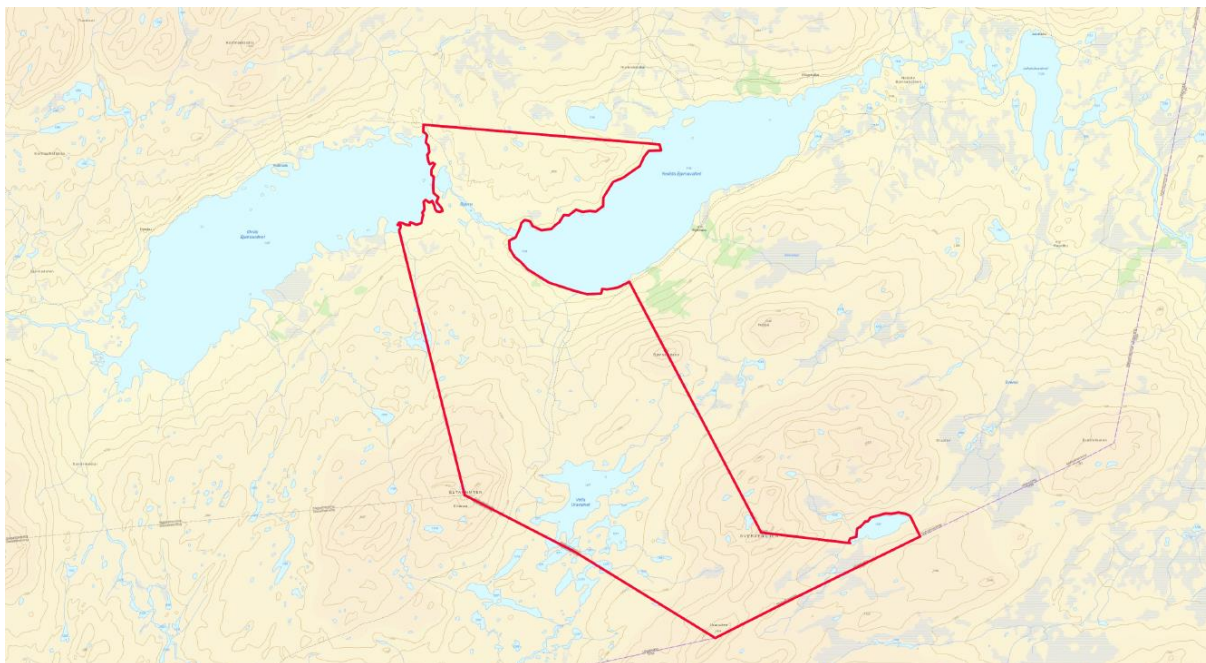
Opdal Renkompani sin fredningssone ved Havfoss mellom Hettefjorden og Mårfjorden ble ikke benyttet av reinen i høst. Det var ikke dyr som gjorde forsøk på å krysse fredningssonen nordover. Fredningssona vurderes imidlertid å ha en svært viktig funksjon når det gjelder reinens mulighet til å trekke østover inn i Nore og Uvdal og inn i østre deler av Tinn. Dette da området er en av få mulige trekkveier som reinen kan benytte for å komme seg østover, bl.a. pga. den absolutte barrieren som er i områder ved Stegaros. Det er ved Havfoss også andre forhold som kan påvirke villreintrekket, slik som vassdraget, DNT-sti og jakt på sørsiden av fredningssona. Styring av annen ferdsel og utvidelse av fredningssona sørover bør prøves ut.

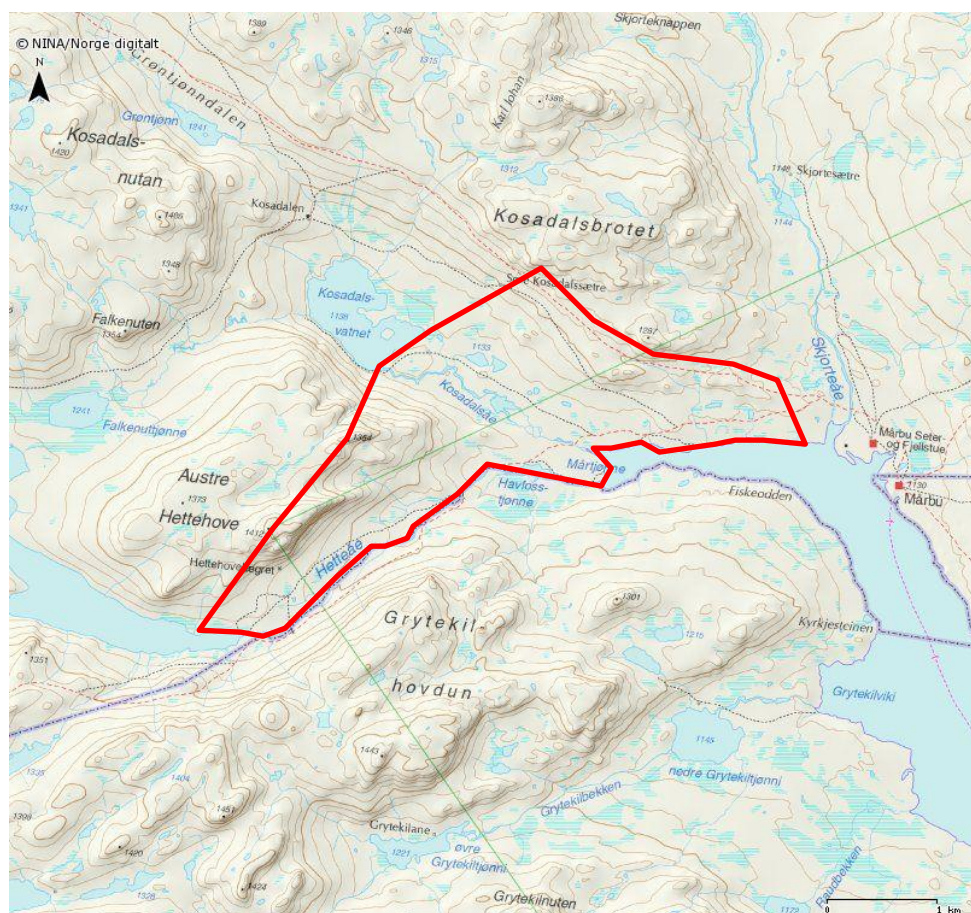
Foto - Leidulf Vaagen

Fredningssone Eidfjord og Ullensvang statsallmenning

Fredningssone mellom Ullensvang statsallmenning og Eidfjord statsallmenning. Fredningssona ble opphevet 21. september.

Fredningssone Ullensvang statsallmenning

Fredningssone Ullensvang statsallmenning. Opphevet 21. september.

Fredningssone Havfoss – Opdal Renkompani

Fredningssone i hele jakta ved Havfoss på Opdal Renkompani sitt område.

STEGAROS / MÅR

Nesten hvert år kommer reinen trekkende østover mot Stegaros, men blir der effektivt stoppet av folk, veier, trafikk og annen infrastruktur. Dette området er en absolutt barriere i hele barmarks perioden og jakta. Dersom reinen kunnet krysse østover i dette området ville det ha gitt jakt i de østre områdene av Tinn, samt de private områdene øst i Nore og Uvdal. Dette da reinen på trekk vestover i stor grad ville ha blitt presset oppover langs Mår før den kunne trekke vestover. Dette ville også økt muligheten for å få reinen nord for Lågen og dermed inn i Eidfjord og Ullensvang på tur vestover. Dette bl.a. gjennom bruk av det gamle trekket over Høljabrotet og videre inn i Geitvassdalen.

Dette området synes å ha en nøkkelrolle for å bedre reinens områdebruk i jakta. Det må skje en radikal omlegging av all infrastruktur og bruk av dette området. Dette er noe både grunneiere, offentlige myndigheter og andre aktører i området må ta tak i for å se om det kan finnes avbøtende tiltak. Se tidligere kortanalyser for dyreposisjoner det enkelte år.

